

מאמרי
אתם נצבים גו' ושוש אשיש
ה'תשמ"ב

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע
שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ כי תבוא, כ"א אלול, ה'תשפ"ב

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

לעילוי נשמת

אבינו הרה"ח הרה"י וכוי ר' משה חיים ז"ל

בי"ר תנחום זאב הי"ד

נפטר כ"ף אלול ה'תשע"ד

סאַפּאַטשקניסקי

ת' נ' צ' ב' ה'

ולזכות אמנו מרת שרה לאה שתליט"א

נדפס על ידי ולזכות

בתם וחתנם

מרת רבקה נעמי ובעלה הרה"י ר' יוסף יצחק

ומשפחתם שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

ליין

בע"מ (בשנים) דהוי' האי' תיקוני הראש כו' (שעפ"ז הוא למעלה מהוי' הב' – פאות הראש. ועוד) והכל (גם הוי' האי') למעלה ולפני יגמה"ר.

לסיום החצעי"ג דשני הפי' אמת – יש להעיר דיתרה בזה על כיו"ב בכ"מ (דשני פי' אמת הם וכאו"מ בזמן שונה וכו'), הנה בנדו"ד – באותה התפלה עצמה "יכוון" כפי' האי' הנ"ל "ועוד יכוון" כפי' הב' (מ"ח מס' שארית האצילות פי"ט וז'. וראה פעי"ח ש' הסליחות פי"ב. סי' האריז"ל שם. ואכ"מ).

ב' פי' הנ"ל הם להשיטה דיגמה"ר התחלתן א"ל רחום גוי'. וראה ר"ה (יז, ב) בתוס' והגהה ובר"ן שם (ועוד) עוד ג' שיטות: דשתי ההוי"ת ב' מדות, מדה א', הוי' האי' הוא ספור דברים – וראה חדא"ג וטורי אבן שם. – בארוכה עדי"ז במכתב הנדפס בלקוטי שיחות כרך ד' ע' 1348.

נכלל (ולכל לראש) מה שהעיר הנמען אודות "הסתירה באופן הקריאה", וכפי שמפרש והולך (מ"לקמן סוף הדבור") ש"הוי' האי' תיקוני הראש כו' (שעפ"ז הוא למעלה מהוי' הב' – פאות הראש. ועוד) והכל כו"מ". – וראה בכ"ז גם אוה"ת תשא ס"ע ב"סז ואילך; ושם: "ובת"א פ' תצוה בהביאור ע"פ ועשית ציץ פי' וזהו ויקרא הוי' הוי', פי' ויקרא שם הוי' דאצילות את בחי' הוי' שלפני האצילות .. ואח"כ בסוף הדבור .. הארת הוי' הב' להיות .. י"ג מדה"ר י"ג ת"ד, והוי' הב' הם פאות הראש .. והוי' האי' הם תקוני הראש כו' כנודע, והיינו להיות הוי' הוי' ולהיות אצ"י ע"ס מ"ג מכילין, אבא יונק ממזל כו' עכ"ל. א"כ מפרש אשר ב' שמות הוי' שניהם הם למעלה מ"ג ת"ד, והם המשכות להיות י"ג ת"ד, והוי' האי' הוא בגלגלתא .. והוי' הב' בהפאות שהם מקור ל"ג ת"ד כו"; ובהקיצור לשם: "ובהביאור ע"פ ועשית ציץ פי' ויקרא שם הוי' דאצ"י את בחי' הוי' שלפני האצילות. עו"ש פי' כי ב' שמות הוי' הם למעלה מהאצילות ולפני יג"מ הרחמים, הוי' האי' בגלגלתא דא"א .. והוי' הב' ב' פאות שהם שורש ל"ג ת"ד כו".

סי' האריז"ל שם: לר"ש מראשקוב – שארית האצילות ("סדר ויעבור ושלש עשרה מדות"); לר' יעקב קאפיל – שער הסליחות ונפילת אפים. ועוד.

חדא"ג: למהר"ל; ושם (וכן בטורי אבן הנסמן להלן), שמשמעות לשון הגמרא "א"ל רחום וחונן .. ברית כרותה ל"ג מדות כו" – שהתחלת הי"ג מדות הוא מ"א"ל רחום וחונן" (ולא כג' השיטות שבתוס' והגהה ור"ן המנויות לעיל).

במכתב הנדפס בלקוטי שיחות כרך ד' ע' 1348: אג"ק ח"ב אגרת שפז.

ה) ראה גם שער הכוונות דרושי ויעבור דרוש א (קרוב לסוף); ושם: "והנה באד"ר (זח"ג קלח, א) אמרו כי פסיק טעמא בין שני ההיות האלו, לפי שההוי' הראשונה היא בז"א והב' היא בא"א, וכפי דברינו אלה שניהם הם בא"א, ולא עוד אלא שהראשונה היא יותר מעולה מן השנית .. אבל הענין מובן כו".
ו) = עוד שם.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תבוא, כ"א אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה אתם נצבים גו', שנאמר בהתוועדות אור ליום ב', פ' נצבים-וילך, ח"י אלול ומאמר ד"ה שוש אשיש גו', שנאמר בהתוועדות ש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול ה'תשמ"ב (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה – מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר ח"י אלול, ה'תשפ"ב,
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2022 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2022

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

(תו"א מקץ לח, ג. עיי"ש). ואפילו ההולכים בתמידיות מחיל אל חיל כו' – לאחרי שנעשה בן כרך אינו דומה כמו בהיותו בן כפר (חגיגה יג, ב. לפרש"י שם).

(ב) בתו"א ד"ה ועשית ציץ וביאורו – י"ל דבהחצעי"ג (פד, א) הפי': ..

תוכן המאמרים

אתם נצבים, אור ליום ב' פ' נצבים-וילך, ח"י אלול

אתם נצבים – נצב מלך, עמידה בתוקף; כולכם – לאחדים כאחד, לא רק באופן שהרגל זקוק לראש וגם הראש זקוק לרגל, אלא באופן שלמעלה מחילוקי דרגות, מבלי אשר ימצא ראש וסוף; לפני הוי' אלקיכם – לאחדים כאחד גם עם הקב"ה. וענין זה הוא בר"ה (היום), שענינו בחי' התשובה, שכללות נשמות ישראל תשובנה למקורם ושרשם. וזהו דרך כלל.

אך דרך פרט – הו"ע לעברך בברית, כמשל שני אוהבים שכורתים ברית, כריתת ברית והתקשרות להקב"ה עם ישראל לעורר את האהבה, והשייכות לר"ה – תמליכוני עליכם כו' ובמה בשופר, ע"י זכרון הברית וההתקשרות שבין ה' ובינינו, שמצד זה נעשה הענין דהקים אותך היום לו לעם, שאין מלך בלא עם.

וכל זה נעשה בכל שנה באופן חדש – תקעו בחודש שופר, תחדשו מעשיכם, ועי"ז נמשכים גם מלמעלה מקורות ברכה חדשים, צינורות חדשים וכלים חדשים לקבל ברכתו של הקב"ה, גם באופן של צדקה (יותר ממה שיכולים לקבל ולדרוש בזרוע), למעלה ממדידה והגבלה .. 4

שוש אשיש, ש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול

שוש אשיש בהוי' – שמחה גלוי' בחג הסוכות, ותגל נפשי באלקי – שמחה בהעלם (גילו ברעדה) בר"ה, שזהו"ע תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגיגו.

בחודש שופר – בחידושו של שופר, עבודה באופן של התחדשות, כיון שבר"ה נעשה חידוש גמור (לא רק חידוש הישנות) – לא בנוגע להתחדשות בריאת שמים וארץ שהיא בכל יום, אלא בנוגע לנש"י, ע"י יחוד פנימי דחו"ב (לא רק יחוד חיצוני להחיות העולמות) שנמשך מאריך ועתיק כו', בכל הדרגות דסדר השתלשלות.

ע"י השופר נעשה גילוי עונג העליון (שממנו באה השמחה) – שוש אשיש, ונמשך אח"כ בכל השנה ע"י המצוות, שהם רצון העליון שבו שורה עונג העליון, שזהו"ע הלבשיני בגדי ישע, ובפרט מצות הצדקה – מעיל צדקה יעטני .. 9

תו"א מקץ לח, ג. ושם: "והתפלה היא עליית נה"ב. ולכן התפלה היא נוסחא אחת בכל יום, כל ימי חייו של אדם הקצובים לו ימי שנותינו בהם שבעים שנה הם כפי נצוצות נפש הבהמיית שצריכין להעלות .. וכל יום נעשה בחי' חדשה. וצריך להעלות גם אותו נצוץ שמתחדש, והכל היא העלאה אחת כו".

ההולכים בתמידיות מחיל אל חיל: תהלים פד, ח. וראה ברכות ומו"ק בסופן. בן כרך .. בן כפר (חגיגה יג, ב. לפרש"י שם): בחגיגה שם: "כל שראה יחזקאל ראה ישעי', למה יחזקאל דומה – לבן כפר שראה את המלך, ולמה ישעי' דומה – לבן כרך שראה את המלך"; ובפרש"י שם: "ראה ישעי' – כששרתה עליו רוח הקדש, כמה שנאמר ואראה את ה' יושב על כסא רם ונשא וגו' (ישעי' ו, א), אלא שלא חש לפרש את הכל, שהי' בן מלכים וגדל בפלטין, ובן כרך הרואה את המלך אינו נבהל ואינו תמה ואינו חש לספר" (ובתוס' שם מפרש באופן אחר, עיי"ש). – וראה לקו"ת ברכה צז, ריש ע"ב. סידור (עם דא"ח) ריא, ב ואילך. ובכ"מ.

לפרש"י שם: על צד הגליון רשם הנמען: "עשה" [=עיינן שם היטב] – ג' בחינות. – ואולי כוונתו לבחי' ד"בן מלכים", בנוסף לבחי' ד"בן כרך" ו"בן כפר". – ולהעיר מסה"מ תרל"א ח"א ריש ע' נב. תרמ"ג ע' רצ.

(ב) בתו"א ד"ה ועשית ציץ וביאורו: נסוב על המבואר בתו"א תצוה שם (ד"ה ועשית ציץ – פג, ג): "כי הנה יש ב' בחי' הוי' כמ"ש" ויעבר הוי' על פניו ויקרא הוי', ופסיק טעמא בינייהו, כי הן ב' בחי', כי ענין הוי' מורה שהוא מהוה כל ההוויות .. ויש מקור ושרש לזה .. והוא הוי' הראשון שהוא לרצון לפני הוי"ה הב' .. וזהו ויקרא הוי' הוי'. שהוי' הא' קורא וממשיך הוי' הב' להיות נאצלות ומתגלות י"ג מכילין דרחמי שהן מקורות כל ההוויות וכל ההשתלשלות כו", ובביאור על הנ"ל (פד, א): "כי יש הוי"ה הוי"ה ופסיק טעמא בינייהו, כי הוי"ה באצילות .. אך יש שם הוי"ה .. למעלה מהאצילות, שהוא מקור להיות שם הוי"ה שבאצי' .. וזהו ויקרא הוי"ה הוי"ה. פי' ויקרא שם הוי"ה דאצילות את בחי' הוי"ה שלפני האצי", ובהגהה שם (בחצעי"ג): (עיינן לקמן סוף הדבור פי' בע"א דהוי' הא' תקוני הראש כו' והכל למעלה ולפני י"ג מדה"ר ושני הפי' אמת), ובסוף הדבור שם (פד, ב): "הארת הוי"ה הב' להיות .. י"ג מדה"ר י"ג ת"ד. והוי"ה הב' הם פאות הראש, והוי"ה הא' הם תקוני הראש .. והיינו להיות הוי"ה הוי"ה ולהיות אצי' ע"ס מ"ג מכילין, אבא יונק ממזל כו";

וכותב ע"ז הנמען במכתבו (מוצש"ק תצוה, ח' אד"ר, ה'תשכ"ז) – ש"בלמדי פרשת השבוע בתו"א הרגשתי קצת סתירה .. דבעצם המאמר .. כותב שהוי' הא' קורא וממשיך הוי' הב' (להיות נאצלות ומתגלות י"ג מכילין דרחמי .. ובחי' הוי' הא' הוא למעלה מעלה וכו'), ובביאור על הנ"ל .. פי' ויקרא שם הוי' דאצי' את בחי' הוי' שלפני האצי' .. והגם שבהגהה שם מעיר מסוף הדבור דהוי' הב' הם ב' פאות הראש והא' תיקון הראש, ומסיים ושני הפי' אמת, אבל לא העיר בעל ההגה מהסתירה באופן הקריאה בין תחלת המאמר לכאן, שהוא ביאור המאמר. י"ל דבהחצעי"ג (פד, א) הפי': .. בע"א (בשנים) כו': אולי הכוונה בזה לומר, שבהחצעי"ג אכן

(א) תשא לז, ו (והמשך הכתוב שם: "א"ל רחום חנון גו" – י"ג מדה"ר).

(ב) תצוה כח, לח.

(ג) = בענין אחר.

(ד) = י"ג תקוני דיקנא.

בס"ד. אור ליום ב' פ' נצבים-וילך, ח"י אלול, ה'תשמ"ב

(הנחה בלתי מוגה)

אתם נצבים היום כולכם לפני הוי' אלקיכם¹, ומבאר רבינו הזקן בלקו"ת על פרשת השבוע [כדברי רבינו הזקן² שצריך לחיות עם הזמן, דהיינו עם פרשת השבוע, ובזה נכללת גם החסידישע תורה שבע"פ] בתחילתה³, דהנה פרשה זו קורין לעולם קודם ר"ה⁴, ומרומז במלת היום דקאי על ר"ה [כידוע מ"ש בזהר⁵ שהיום בה"א הידיעה קאי על היום הידוע שזהו ר"ה], כי זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון⁶, שכל ניצוצי נשמות נצבים ומתעלים במקורם הראשון ביום זה עד לפני הוי'. ובפרטיות יותר, הנה הענין דאתם נצבים הוא כפי שמבאר הצמח צדק (בהערות וביאורים וקיצורים שלו על מאמר זה⁷) שנצבים הוא מלשון נצב מלך⁸, היינו, שעומדים בתוקף הכי גדול. וכמובן גם ממ"ש במדרש תנחומא⁹ כפי נצבים היום, מה היום מאיר כו' אף אתם כו' עתיד להאיר לכם אור עולם. וענין זה הוא באופן דנצבים גו' כולכם, והיינו, שאע"פ שממשיך בכתוב ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימך, שפרט הכתוב עשר מדרגות, הנה בר"ה מתעלים כל המדרגות, אפילו מחוטב עציך עד שואב מימך, שהם בחינות ומדרגות התחתונות, להיות כולם מתעלים למעלה במקור חוצבם כו' להיות לאחדים כאחד, ועד שהאחדות היא באופן דמבלי ימצא האדם ראש וסוף¹⁰, והיינו, שבתחילה האחדות היא באופן שיש ראש וסוף, מראשיכם עד שואב מימך (וכל אשר בינתיים), אלא שכולם צריכים זה לזה, היינו, שהרגל צריך לראש, וגם הראש צריך לרגל¹¹, ועי"ז באים לדרגא נעלית יותר, מבלי ימצא האדם ראש וסוף, למעלה ממקום שבו שייך חילוקי דרגות, ובאופן כזה נצבים

- 1) פרשתנו כט, ט ואילך.
- 2) ספר השיחות תש"ב ס"ע 29 ואילך.
- 3) היום יום" ב חשון.
- 4) מד, א.
- 5) תוס' מגילה לא, ב. טשו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד.
- 6) ח"ב לב, ב ובניצוצי אור ורמ"ז שם.
- 7) רואה גם לקו"ת תבוא מא, ג.
- 8) תפילת מוסף דר"ה — ר"ה כז, א.
- 9) פרשתנו ס"ע א"רא.
- 10) מלכים"א כב, מח.
- 11) ריש פרשתנו (נצבים).
- 12) ע"פ קהלת ג, יא.
- 13) בלקו"ת שם: "שאף שרגלים הם סוף המדרגה ולמטה, והראש הוא העליון ומעולה ממנו, מ"מ, הרי בבחינה אחת יש יתרון ומעלה להרגלים, שצריך להלך בהם, וגם הם מעמידי הגוף והראש וכי"ו."

הוספה

[אד"ר, ה'תשכ"ז]

להערות כת"ר: א) השינוי בלעמוד לפני המלך (בשמ"ע) — (ולהעיר מאגה"ק סכ"ד. מאור עינים (פי כי תשא) תורת הבעש"ט עה"פ תפלה לפני גוי (היא אשר) לפני ה' ישפוך שיחו, והמשל שם) — אולי י"ל שכיון שאחזה פניך תלוי באני בצדק — וכפס"ד בשו"ע (ועי"ד החסידות — בהקדמת אדה"י לסידורו. אגה"ק בכ"מ. ועוד) — הרי כמה מעלות ושינויים בזה הן מצד הנותן והן מצד המקבל. [וגם לצורך בקשת צרכיו הרי "כל יום נעשה בחי חדשה"

מציולם האגרת. והיא למוה"ר אפרים אליעזר הכהן יאלעס (אב"ד פילאדלפיה), בשולי א' המכתבים כלליים-פרטיים שנשלחו בחודש אד"ר ה'תשכ"ז (ראה אג"ק חכ"ד אגרות ט"רפד; ט"רצ). אגרות נוספות אליו — אג"ק חל"ב אגרת יב"צב, ובהנסמן בהערות שם. א) השינוי כו': לא נתפרש לנו מה בדיוק היתה הערתו של הנמען, כלומר, על איזה "שינוי" התעכב (בענין ד"לעמוד לפני המלך (בשמ"ע)), ומה העיר בזה. ועכ"פ, משמע — לכאו' — מתוכן המענה דלהלן, שרבינו מצביע על אפשרויות השינוי בהנ"ל מצד האדם המתפלל. בלעמוד לפני המלך (בשמ"ע [=בשמונה עשרה]): ראה ברכות לג, רע"א. שו"ע אדה"ז או"ח סק"ד ס"ב. ובכ"מ. וראה בל' "כעבדא קמי" מרי"י שבת יו"ד, א. טשו"ע (ודאדה"ז) שם סוסצ"ה. מאגה"ק סכ"ד: ושם בארוכה — בשלילת המספר ומתעסק בצרכיו (והשח שיחה בטלה) בשעת התפלה, שאז "היא עת רצון לפניו [=לפני המקום] להתגלות לבוא אל המקדש מעט .. ולהמצא לדורשיו .. והמספר בצרכיו מראה בעצמו שאינו חפץ להתבונן ולראות בגילוי כבוד מלכותו .. הנגלות למעלה בשעה זו וגם למטה אל החפצים להביט אל כבודו וגדלו .. ומתגלה לכל אחד לפי שכלו ושורש נשמתו כו'", ובהמשך הענין: "ומלכותא דרקייע כעין מלכותא דארעא, שדרך המלך להיות חביון עוזו בחדרי חדרים .. וכשעלה רצונו להתגלות לכל והעביר קול בכל מלכותו להקהל ולעמוד לפניו להראותם כבוד מלכותו ויקר תפארת גדולתו, מי שעומד לפניו ואינו חושש לראותו ומתעסק בצרכיו — כמה גרוע וסכל ופתי הוא .. וגם הוא בזיון המלך .. וגם הוא מתחייב בנפשו למלך .. וע"כ קבעו חז"ל בתפלה כאלו עומד לפני המלך, עכ"פ יהי מראה בעצמו כאלו עומד כו'".

מאור עינים (פ' כי תשא) תורת הבעש"ט עה"פ תפלה לפני .. והמשל שם: ושם: "והנה אמר מורי הבעש"ט נבג"מ: תפלה לפני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו (תהלים קב, א), ער"מ שהמלך ביום שמחתו הכריז שכל מי שצריך דבר אל המלך, כל מה שחסר לו איזה דבר, יתן לו מגניו המלך. והנה נקבצו ובאו כל איש ואיש, זה שואל מחסורו וזה שואל מתנות אבנים טובות וכדומה .. והיה איש א' חכם ועני, ולא שאל שום דבר רק שיניחו אותו לדבר בכל יום ויום עם המלך בעצמו .. דהיינו שכל בקשתו וחפצו רק שיניחו אותו לדבר עם המלך .. וזהו תפלה לפני, ר"ל התפלה שהיא עניי, שאינו מבקש דבר .. הוא שמתפלל שלפני ה' ישפוך שיחו, שידבר עם המלך בעצמו זו כל מגמתו כו'". — וראה גם כש"ט סצ"ז. ובכ"מ. שאחזה פניך תלוי באני בצדק — וכפס"ד בשו"ע: תהלים יז, טו. שו"ע אדה"ז או"ח סוסצ"ב ("טוב ליתן צדקה קודם התפלה שנאמר אני בצדק אחזה פניך"). וש"נ. שו"ע יו"ד סרמ"ט ס"ד. אגה"ק בכ"מ: ראה שם ס"ח. סי"ב. כמה מעלות .. הן מצד הנותן והן מצד המקבל: ראה טשו"ע יו"ד שם ס"ו ואילך.

ישע) הו"ע בחי' ש"ע נהורין²⁹. וממשיך בכתוב, מעיל צדקה יעטני, דמעיל הוא לבוש כמו שאר לבושיך, אך עיקר ענין המעיל בלבושי ישראל (שנמשך מלבושי אדם העליון לישראל הקרויין אדם³⁰ ע"ש אדמה לעליון³¹) הוא המעיל של הכה"ג (ששייך לכל ישראל שעליהם נאמר³² ואתם תהיו לי ממלכת כהנים גו'), שבשוליו היו זגין ורמונים להשמיע קול, כמ"ש³³ ונשמע קולו בבואו אל הקודש, שהקול הו"ע הגילוי, וכפשוטו הענין שע"י שנשמע קולו בבואו אל הקודש נתגלתה ביאתו אל הקודש, וזהו מעיל צדקה, שהצדקה היא בחי' לבוש כמו שאר המצוות, אלא שיש בה מעלה יתירה שהיא מהדברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה³⁴, והיינו, שיש בה המשכה וגילוי למטה בעוה"ז יותר מבשאר המצוות. ועי"ז נמשך אור עליון, שזהו שמסיים כחתן יכהן פאר, שזהו ענין תפארת דאימא שנעשה כתר לז"א³⁵, ואח"כ נמשך בספירת המלכות, שזהו"ע ככלה תעדה כלי'. ועיקר ההמשכה היא לישראל, שזהו כחתן יכהן פאר, שקאי על ישראל אשר בכך אתפאר³⁶, שזהו שהקב"ה אומר על כל אחד מישראל נצר מטעי מעשה ידי להתפאר³⁷, וככלה תעדה כלי', דקאי על נש"י שהם בבחי' כלים שמקבלים אוא"ס ב"ה כו'³⁸.

ד) **ומסיים** בלקו"ת³⁵ הפי' דשׁוֹשׁ אִשִּׁישׁ גו' כחתן יכהן גו' כפי שיהי' לעתיד לבוא, אבל ידוע שהגילויים דלע"ל מתחילים עוד בזמן הגלות, שהרי צריך לטעום מכל תבשיל ותבשיל כו'³⁹, ובפרט בחודש אלול, חודש הרחמים⁴⁰, שאז המלך בשדה⁴¹, ובפרט שבת האחרון דחודש אלול, שאז הקב"ה מברך את ישראל⁴² בברכה וישועה, כולל הישועה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובאופן שמיד הן נגאלין⁴³, ובעגלא דידין.

- (29) ראה אדרא רבא בזח"ג קלג, סע"ב. (36) ישע"י מט, ג. וראה לקו"ת שם מח, ג.
(30) עץ חיים שער יד (שער א"א) פי"ד. אגה"ק (37) שם ס, כא.
(31) שם. (38) לקו"ת שם.
(32) יבמות סא, א. (39) ראה לקו"ת ש"ט ע' 282. וש"נ.
(33) ספר עשרה מאמרות מאמר אם כל חי (40) ראה לקו"ת פ' ראה לב, ב. סד"ה אני ח"ב סל"ג. של"ה כ, ב. רסח, ב. שא, ב. ובכ"מ. לדודי היש"ת (סה"מ היש"ת ריש ע' 155).
(34) יתרו יט, ו. (41) סה"ש תרצ"ד ע' 263. וש"נ.
(35) תצוה כח, לד-לה. (42) לקו"ת שם.
(36) ראה פאה פ"א מ"א. קידושין מ, א. (43) תורת הבעש"ט — נדפס בכש"ט אגה"ק שם (קד, ב). סט"ז (קכה, א).
(37) לקו"ת שם נ, א. (44) רמב"ם הל' תשובה פי"ז ה"ה.

כולכם לפני הוי' אלקיכם, לאחדים כאחד, יחד עם הקב"ה. וענין זה הוא בר"ה, שהוא בחי' התשובה, שכללות נשמות ישראל תשובנה למקורם ושרשם. ומסיים בלקו"ת את הסעיף-פרק הראשון: וזהו דרך כלל.

ב) **וממשיך**¹²: אך דרך פרט איך הוא דרך היחוד, ומה ענין התשובה, ולמה דוקא בר"ה, ביאר הכתוב אח"כ לעברך בברית¹³. והענין, כמו למשל שני אוהבים שכורתים ברית ביניהם שלא תפסוק אהבתם כו', לפי שבאו בברית והתקשרות כאילו נעשו לבשר אחד. ולכן נקרא בלשון כריתת ברית, כמ"ש¹⁴ העגל אשר כרתו לשנים ויעברו בין בתריו [והיינו, שחלוקת העגל לבתרים אינה אמיתית הענין, אלא רק כדי לכלול ולאחד את כל העוברים בין הבתרים], כלומר להיות שניהם עוברים בתוך גוף אחד להיות לאחדים. והנה ככל המשל הזה עשה לנו ה' אלקינו כו' כביכול כריתת ברית והתקשרות להקב"ה עם ישראל לעורר את האהבה כו'.

וממשיך לבאר¹⁵ השייכות לר"ה, דהנה אמרו רז"ל¹⁶ אמר הקב"ה אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם כו' ובמה בשופר [שזהו שמצות היום בשופר¹⁷, והרי אחד הטעמים שהובא¹⁸ בשם הרס"ג על מצות תקיעת שופר בר"ה הוא לפי שהכתרת המלך היא בחצוצרות וקול שופר], כי הנה ר"ה הוא זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון, שנברא בו אדה"ר בר"ה ואמר ה' מלך גאות לבש¹⁹, ועכשיו צ"ל זכרון ליום ראשון, לעורר התגלות מלכותו ית' עלינו ע"י זכרון הברית וההתקשרות שבין ה' ובינינו, והיינו ע"י השופר שהוא בחי' תשובה כו'. ומוסיף לבאר²⁰, שעז"נ²¹ למען הקים אותך היום לו לעם, פי', כי אין מלך בלא עם²², שהם נקראים במדרגת עמו, שהם אנשים כמותו ומתייחסים אליו בערך מה כו', וצריך לכריתות ברית להקים ולרומם אותך כדי שתהי' בבחי' עם כו', והוא ית' השפיל את עצמו כביכול להיות לך לאלקים, ובזו הבחינה הוא הקישור והיחוד בינו ית' ובין ישראל עם קרובו, באופן דיבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה²³.

- (12) בס"ב. הראשון". (19) תהלים מזמור צג. פרקי דר"א פי"א.
(13) פרשתנו שם, א. (20) בס"ה.
(14) ירמ' לד, יח. (21) פרשתנו שם, יב.
(15) בס"ג. (22) ראה בחיי וישב לח, ל. תניא
(16) ר"ה טז, א. לד, ב. (23) תהלים מז, ה.
(17) שם כו, ב במשנה. (18) אבודרהם בטעמי התקיעות ("הענין

(ג) **ויש** לקשר זה עם מ"ש בפרשה שלפנ"ז (בהמשך למ"ש²⁴ והי' כי תבוא אל הארץ אשר הוי' אלקיך נותן לך גו' וירשתה וישבת בה) היום הזה הוי' אלקיך מצוך לעשות את החוקים האלה גו'²⁵, כמבואר בלקו"ת²⁶ בפ"י היום הזה, ולא כתיב איזה יום, משום דהמקרא מחובר לפרשה שלמעלה הימנה שמסיימת ארץ זבת חלב ודבש²⁷ (וזהו היום הזה, דהיינו בשעת כניסתן לארץ), שקודם שנכנסו לארץ הי' כריתת ברית על קבלת התורה, ומבאר, שבח"י ארץ ישראל הוא בח"י תורה שבע"פ (כמבואר בארוכה בתו"א בתחלתו²⁸ ששלשה נקראו ארץ, כנסת ישראל ותורה שבע"פ ומצוות, וכולן נרמזין במקרא אחד, ארץ ארץ ארץ שמעי דבר ה'²⁹), וענינו בשנה [כידוע שיש עולם שנה ונפש³⁰, וכמו שיש בח"י זו בעולם (במקום) כך יש בשנה (בזמן)] הוא ר"ה, ולכן קורין פרשה זו קודם ר"ה, כי היום הזה וגו' קאי על ר"ה, ובכל שנה קודם ר"ה צריך כריתת ברית מחדש על קבלת התורה, שבר"ה הוא בח"י מצוך לעשות את החוקים וגו'³¹.

(ד) **וכל** זה נעשה בכל שנה באופן חדש, כפי שמבאר הבעש"ט³² מ"ש³³ תקעו בחודש שופר (דלכאורה הי' צ"ל סדר הלשון תקעו שופר בחודש, ואילו בפסוק נאמר תקעו בחודש שופר), שהענין דתק"ש [וכל מה שנפעל על ידו, החל מהכתרת המלך, וכן עבודת התשובה, כדאיתא במד"ר³⁴ ששופר הוא מלשון שפרו מעשיכם] צ"ל באופן דבחודש [תחדשו מעשיכם]³⁴, שזהו ענין חדש לגמרי.

ועי"ז נעשה באופן כזה גם הענין דחוק לישראל הוא משפט³⁵ לאלקי יעקב³³, כמבואר בדרושים³⁶ שחוק הוא גם מלשון פרנסה כו', והיינו, שהקב"ה נותן לכל אחד ואחת בתוככי כלל ישראל כתיבה וחתומה

(24) ר"פ תבוא. (25) שם כו, טז. (26) שבהערה 5. (27) שם, טו. (28) א, ג. (29) ירמי' כב, כט. (30) ראה אה"ת יתרו ע' תתטז. וש"נ. (31) ושם: "לפי שר"ה הוא ענין אחד עם תושבע"פ, כי ר"ה הוא בח"י שתמליכוני עליכם, ומלכות פה תורה שבע"פ קרינן לה כו', לכך כמו שבתושבע"פ הוא גילוי הרצון העליון איך יעשו התפילין והסוכה כו', כך

בר"ה הוא גילוי רצון עליון כו". (32) ראה כש"ט סקי"ט וסרני"ו. וראה גם אר"ת להה"מ עה"פ. לקו"ת פרשתנו מז, א. אוה"ת פרשתנו ע' א'רמא. ובכ"מ. (33) תהלים פא, ד. (34) ויק"ר פכ"ט, ו. (35) ראה גם לקו"ת שם מה, ריש ע"ב: "אך הנה כתיב משפט לאלקי יעקב וכו'". (36) ראה לקו"ת ר"ה נד, ד. נה, ד. סה"מ תשי"ע ע' 24. ובכ"מ. וראה גם לקו"ת שם נט, ב.

רק לפרקים, והו"ע של חידוש, ובשביל זה צ"ל יחוד עליון דחו"ב באופן שמקבלים השפעה מא"א ועתיק ומלמעלה מעלה עד א"ס כו'²⁰. ומשם נמשך בכל הדרגות דסדר ההשתלשלות כו'. וי"ל שזהו הביאור על אריכות הדברים (לפ"ע) בד"ה להבין ענין תק"ש ע"פ כוונת הבעש"ט ז"ל²¹ בענין עליית והמשכת המלכות (מלמעלה למטה ומלמטה למעלה) בכל פרטי הדרגות דתענוג, רצון, מוחין ומדות עד למטה מטה, כי המשכה חדשה שנמשכת מפנימיות ועצמות ומהות צריך שתומשך בכל סדר ההשתלשלות.

ובזה יובן מה שהעבודה דשופר צריכה להיות בבחי' התחדשות (כנ"ל בפירוש תקעו בחודש שופר), דכיון שההמשכה דר"ה היא המשכה חדשה, לכן גם עבודת האדם [שעל ידה נפעלת ההמשכה, שהרי כל הגילויים תלויים במעשינו ועבודתינו²²] צ"ל באופן של התחדשות. והיינו, שאף שבמשך כל השנה ישנו הענין דשפרו מעשיכם²³, והענין דתשרי ותשבוק ותכפר על חובי עמך²⁴, מ"מ בר"ה הרי זה באופן של חידוש כו'.

(ג) **וזהו** שוש איש בהוי' תגל נפשי באלקי²⁵, שוש איש הו"ע גילוי עונג העליון ב"ה (שמזה נמשכת השמחה כו'), שזהו מה שנמשך בר"ה ע"י השופר [ובאופן שנמשך עד למטה מטה לעוה"ז בענינים גשמיים, וכהמשך הכתוב (תקעו גו') כי חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, והרי עיקר הדין ומשפט בר"ה הוא על ענינים גשמיים]²⁶, אלא שהמשכה זו צ"ל באופן של צמצום, שזהו תגל נפשי באלקי, ששם אלקים הוא בח"י הצמצום כו', שזהו גם ענין השופר שצדו א' צר, כמ"ש²⁷ מן המיצר קראתי י"ה וגו', ולכן גם השמחה היא בהעלם, תגל נפשי, שהשמחה היא רק בבחי' גילה (והתגלותה בחג הסוכות).

ומזה נמשך אח"כ בכל השנה כולה להיות גילוי העונג העליון ע"י מעשה המצוות, שזהו המשך הכתוב כי הלבישני בגדי ישע, שבגדים הם בח"י מקיפים, וקאי על המצוות שנקראים לבושים²⁸, והרי המצוות הם רצון העליון שבו היא השראת עונג העליון כו', וישע (בגדי

(20) ראה גם לקו"ת שה"ש כ, ב. (21) סידור (עם דא"ח) שער התקיעות רמד, ג [שנו, ג] ואילך. (22) ראה תניא רפ"ז. (23) פסיקתא דר"כ פ' כג (בחודש השביעי). ויק"ר פכ"ט, ו. וראה לקו"ת ר"ה נד, ג. אוה"ת שם ס"ע אשנ ואילך. (24) ויק"ר שם, ח. (25) ראה לקו"ת שם מה, א ואילך. מט, ד. (26) ראה לקו"ת ר"ה נט, ב (מהגהות מימוניות פ"ג מהל' תשובה). (27) שם קיח, ה. (28) תניא ספ"ה. אגה"ק ס"ג (קד, א). ובכ"מ.

שב' הענינים דתקעו בחודש שופר ובכסה ליום חגיגנו הם ע"ד ב' הענינים דשוש אישיש בה' (שקאי על חג הסוכות) ותגל נפשי באלקי (שקאי על ר"ה), ומבאר, שחודש הוא מלשון התחדשות, ואמר תקעו בחודש שופר [אף שלכאורה בשופר מיבעי ליה], פי' בחידושו של שופר, שהשופר מתחדש בכל שנה וכו' [וכידוע גם תורת הבעש"ט בזה¹², שהקשה דהול"ל תקעו שופר בחודש, ותירץ, שכוונת הכתוב שענין השופר יהי' בחודש, ר"ל לחדש כו'].

וממשיך בלקו"ת: ולבאר זה צריך להקדים ביאור ענין ר"ה שנקבע באחד בתשרי, שבו נברא האדם, והוא יום ששי למע"ב, כי בכ"ה באלול נברא העולם¹³, וצריך להבין, למה אין קובעין ר"ה ביום א' למע"ב, ויום א' למע"ב הי' צ"ל א' בתשרי, ולמה הי' תחלת בריאת שמים וארץ בכ"ה באלול, ור"ה שהוא יום א' בתשרי הי' ביום ברא אדה"ר. אך הנה על תחלת בריאת שמים וארץ (בכ"ה באלול) לא הי' צריך לקבוע ר"ה יום מיוחד בשנה, כי על בריאת שמים וארץ מאין ליש נאמר¹⁴ המחודש בטובו בכל יום תמיד מע"ב, שבריאה זו מתחדשת תמיד בכל יום [ויתירה מזה, בכל רגע ורגע, כתורת הבעש"ט הידועה עה"פ¹⁵ לעולם הוי' דברך נצב בשמים, כמובא בשער היחוד והאמונה בתחלתו], אלא הקביעות דר"ה היא על בריאת האדם, ולא על בריאת גופו, אלא על נשמתו, שהיתה כלולה מכל נש"י, והיא תכלית עיקר בריאת העולמות, וענין זה מתחדש בכל ר"ה בהתחדשות גמור, שזהו אור חדש לגמרי¹⁶, ולא כמו בריאת שמים וארץ שבכ"ה אלול שהתחדשות שלה היא בבחי' חידוש הישנות בלבד.

ושרש ההפרש בין התחדשות בריאת שמים וארץ להתחדשות דנש"י הוא ההפרש בין שני היחודים דחו"ב¹⁶, כידוע¹⁷ שיש ב' יחודים בחו"ב, הא' הוא יחוד חיצוני להחיות העולמות ולקיים קיום הכרחי, שיחוד זה הוא תדיר ואינו נפסק לעולם (וזהו שהם תרין רעין דלא מתפרשין¹⁸, וזיווגיהו תדיר¹⁹), כי אם יתבטל רגע אחד יתבטלו כל העולמות, והב' הוא יחוד פנימי ללידת נשמות (חדשות) שהם פנימיות העולמות, והוי"ע לידת המשכת מוחין דזו"ג, שיחוד זה אינו תדיר, אלא

- (12) ראה כש"ט סקי"ט. סרנו"ו.
 (13) ויק"ר רפכ"ט. פרקי דר"א פ"ח.
 (14) נוסח ברכת יוצר.
 (15) שם קיט, פט.
 (16) ראה גם סה"מ תרנ"ה ע' כב.
 (17) ראה לקו"ת שם — מע"ח שער שער הכללים פי"ג.
 הנסירה רפ"ב ופע"ח שער הק"ש פ"ה. וראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ג ס"ע תהפט ואילך.
 (18) ראה זהר ח"ב נו, א. ח"ג ד, א.
 (19) ראה זה"ג (אד"ז) רצ, ב. עץ חיים

טובה לשנה טובה ומתוקה, בטוב הנראה והנגלה, באופן שנכתבים ונחתמים מיד בספרן של צדיקים (עמך כולם צדיקים³⁷) גמורים³⁸, ובפרט ע"פ מנהג ישראל³⁹ (שתורה הוא⁴⁰, תורה של הקב"ה) שכבר מר"ח אלול נוהגין להזכיר הענין דשנה טובה באופן של כתיבה, עשי' בפועל, באגרת שכותב איש לרעהו — שכל זה נעשה באופן חדש (בחודש), שנמשך ממקורות ברכה חדשים שהקב"ה מוסיף לחדש ולפתוח צינורות חדשים, ונותן גם כלים חדשים — והוא יכלכלך⁴¹ — כדי לקבל ברכתו של הקב"ה, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה⁴², וגם כפי שנמשכת באופן של צדקה, כפי שאומרים בהתחלת (ימי) הסליחות: לך הוי' הצדקה⁴³ [שקשור גם עם צירוף שם הוי' שבחודש אלול⁴⁴], והיינו, שנוסף לכך שבנ"י יכולים לקבל ולדרוש זאת בזרוע⁴⁵, כיון שהם מלאים מצוות כרימון⁴⁶, ויתירה מזה, שתורת אמת מעידה על כל אחד מהם שעמך כולם צדיקים³⁷, ועל כל אחד מהם וכולם יחד אומר הקב"ה נצר מטעי מעשה ידי להתפאר⁴⁷, שהקב"ה מתפאר בהם, וכמ"ש⁴⁸ והוי' האמריך [שקשור עם את הוי' האמרת⁴⁹, כמבואר בארוכה בדרושים על הכתוב⁵⁰], ובודאי שגם מה שמגיע בזרוע הוא שפע רב טוב הנראה והנגלה — הנה מצד הענין דלך הוי' הצדקה, מוסיף הקב"ה כהנה וכהנה, עד למעלה ממדידה והגבלה, שנעשית שנה טובה ומבורכת למעלה ממדידה והגבלה, בבני חיי ומזוני רויחי, ובכולם רויחי.

(ה) **ועד** שזוכים לשלימות הענין דתק"ש כפי שיהי' בביהמ"ק⁵¹ השלישי, שעומד ובנוי למעלה⁵², וצריך רק להמשיכו בגלוי

- (37) ישעי' ס, כא.
 (38) ראה ר"ה טז, ב.
 (39) ראה מטה אפרים סתקפ"א ס"ט (מלקוטי מהר"ל הל' ימים הנוראים).
 (40) ראה ירושלמי פסחים פ"ד ה"א. תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. ובכ"מ.
 (41) תהלים נה, כג. וראה סה"מ תרפ"ח ע' כח. פלח הרמון וירא סב, ג (מאדמו"ר הצ"צ בשם הבעש"ט).
 (42) ברכה שלישיית דברכת המזון.
 (43) דניאל ט, ז.
 (44) ראה משנת חסידים מסכת אלול פ"א מ"א, שצירוף שם הוי' המאיר בחודש אלול יוצא מהס"ת של הכתוב (ואתחנן ו, כה)
 "וצדקה תהי' לנו כיי".
 (45) ברכות יז, ב.
 (46) שם נז, א. וש"נ.
 (47) ישעי' ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.
 (48) תבוא כו, יח.
 (49) שם, יז.
 (50) ראה לקו"ת תבוא מא, ג ואילך. אוה"ת שם ע' תתסח ואילך. ע' תתרט ואילך. סה"מ תר"ל ע' רצ ואילך.
 (51) ראה לקו"ת ר"ה נז, ג ואילך.
 (52) ראה תנחומא ס"פ פקודי. זח"א כח, א. ועוד. רש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ר"ה ל, סע"ב. תוס' שבועות טו, ריש ע"ב.

למטה מעשרה טפחים, ובאופן שיתקע בשופר גדול⁵³ (ואין מקרא יוצא מידי פשוטו⁵⁴), כפי שמתפללים בכל יום ויום (באופן שלישועתך קוינו כל היום) תקע בשופר גדול לחרותנו, בגאולה האמיתית והשלימה במהרה בימינו ממש, שאז מקבלים פני משיח צדקנו, שנקרא מלכא משיחא, ובאופן דתרועת מלך בו⁵⁵, וזה נמשך למטה מעשרה טפחים, ובעגלא דידן, ובלשון ופס"ד הרמב"ם⁵⁶: ומיד הן נגאלין, ובשמחה ובטוב לבב.

(53) ישע"י כז, יג.
 (54) שבת סג, א. וש"נ.
 (55) בלק כג, כא. וראה לקו"ת דרושי ר"ה נה, ד.
 (56) הל' תשובה פ"ז ה"ה.

בס"ד. ש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול, ה'תשמ"ב

(הנחה בלתי מוגה)

שׁוֹשׁ אשיש בהוי' תגל נפשי באלקי כי הלבישני בגדי ישע מעיל צדקה יעטני כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כלי¹. ומבואר בלקו"ת² (ובדרושי רבותינו נשיאינו שלאח"ז³) בענין ב' הלשונות דשוש אשיש ותגל (שבכללות מורים שניהם על ענין השמחה, אלא שמ"מ יש הפרש ביניהם), שההפרש שבין שמחה (שׁוֹשׁ אשיש) לגילה (תגל) הוא כי השמחה נקרא בהגלות נגלות השמחה מבחוץ, וגילה נקרא כשהשמחה עדיין בפנימיות הלב ולא באה לידי גילוי בחיצוניות. וזהו גם מה שגבי שוש אשיש נזכר שם הוי', וגבי תגל נזכר שם אלקים, כי, שם הוי' ענינו גילוי, ולכן הרי זה שייך לענין השמחה שהיא בגלוי, ואלקים הו"ע הצמצום (העלם), כמ"ש⁴ כי שמש ומגן ה' אלקים, שאלקים הוא בחי' מגן ונרתק לשם הוי', ולכן הרי זה שייך לענין הגילה שהשמחה היא באופן של העלם כו'. ופסוק זה קורין לעולם בהפטרה לפני חודש תשרי, כי, שוש אשיש שהו"ע השמחה שבגלוי קאי על חג הסוכות, זמן שמחתנו, ותגל נפשי קאי על ר"ה, שאז השמחה היא בהעלם, וכמ"ש⁵ וגילו ברעדה, שרעדה תכסה את השמחה שלא תהא נראית ונגלית בחוץ, שהרי ימי ר"ה נקראים ימים נוראים⁶, שמצד זה ישנו ענין הרעדה כו', רק תוכו רצוף שמחה, שלכן נקרא גם בשם יו"ט⁷, שהו"ע השמחה⁸ [ולהעיר⁹, שאעפ"כ נאמר בפסוק תחילה שוש אשיש, שקאי על חג הסוכות, ואח"כ נאמר תגל נפשי, שקאי על ר"ה].

(ב) **וממשיך** בלקו"ת, דהנה כתיב¹⁰ תקעו בחודש שופר [והמשך הכתוב: בכסה ליום חגנו, שקאי על חג הסוכות¹¹, והיינו,

(1) ישע"י סא, י.
 (2) פרשתנו מז, א.
 (3) מאמרי אדמו"ר האמצעי פרשתנו ס"ע תתלח ואילך. אוה"ת פרשתנו ס"ע א'רמ ואילך. ע' א'רמח ואילך. ח"ה ע' א'עב.
 (4) תהלים פד, יב. וראה תניא שעהיה"א פ"ד ואילך. אוה"ת תהלים (יהל אור) עה"פ (ע' שא).
 (5) שם ב, יא.
 (6) ראה גם לקו"ת עקב יג, ג. אוה"ת בלק ע' א"א. ואתחנן ס"ע קעט ואילך. המשך מים רבים תרל"ו פ"ג.
 (7) ר"ה כט, ב (במשנה). ובכ"מ.
 (8) ראה גם אוה"ת עקב ס"ע תקצב ואילך. תבוא ע' תתשח.
 (9) ראה גם ד"ה אתם נצבים תשל"ו (סה"מ תשל"ו ע' שס ואילך). ד"ה שוש אשיש תשמ"ג ותשמ"ו.
 (10) שם פא, ד.
 (11) ראה לקו"ת שם מח, סע"ב.